

BOUW JE EIGEN

INSECTEN HOTEL



30

EENVOUDIG
ZELF TE BOUWEN
NESTKASTEN





Inhoud

Zo werkt het! 4

Hotels voor eenlingen 13

Wilde bijen en solitaire wespen

Hotels voor groepen 69

Hommels en hoornaars

Hotels voor nuttige insecten 81

Lieveheersbeestjes, gaasvliegen e.a.

Service 92

Bronnen

Suggesties voor verder lezen

Register 94

Insectenhotels: Zo werkt het!

Als tuin- of balkoneigenaar ben je ook ‘imker’ – dat wist je nog niet? Geen wonder, want wilde bijen, solitaire wespen, oorwormen en gaasvliegen zijn rustige en onopvallende medebewoners die weinig eisen stellen.



Rosse metselbij op riet. Aan de buikzijde draagt ze geel stuifmeel mee.

Wie woont er in het schroefgat?

Alleen als je goed kijkt, zul je de op balkon of kozijnen levende bijen ontdekken. Vaak zul je alleen maar het meegebrachte stuifmeel zien in de schroefgaten van de tuinmeubelen.

Nog onopvallender leven de solitaire wespen die meestal in gedempt zwart hun zaakjes regelen en daarom vaak niet als wespen worden herkend. Net als bij de wilde bijen komen ze in alle soorten en maten voor – van niet groter dan een mier tot het formaat van de hoornaar. Onder hen bevinden zich veel waardevolle bondgenoten in de tuinstryd tegen bladluizen en rupsen, die zij voor de bevoorrading van hun nesten vangen. Als ‘eenzame’ insecten vormen ze geen volken, maar doen alles alleen – van het bouwen van een nest, via de eileg tot de nestverzorging.

Neststeen

Tijd 1 uur

Bouw zeer eenvoudig

- Zaag het gasbetonblok met de decoupeerzaag tot de gewenste grootte. Je kunt ook een driehoek of een zeshoek in de vorm van een honingraat uitzagen – gasbeton kan zeer eenvoudig worden bewerkt.
- Bedenk een mooi patroon en trek dat over op de steen aan de voorkant. Vergeet niet de diameter en diepte van de gangen (blz. 7) te variëren – de meeste wilde bijen hebben een voorkeur voor een diameter van 3 tot 6 mm (en derhalve een diepte van 3-6 cm, afhankelijk van de diameter).
- Boor de gangen in de steen en klop daarna voorzichtig het boorstof uit de gaten.

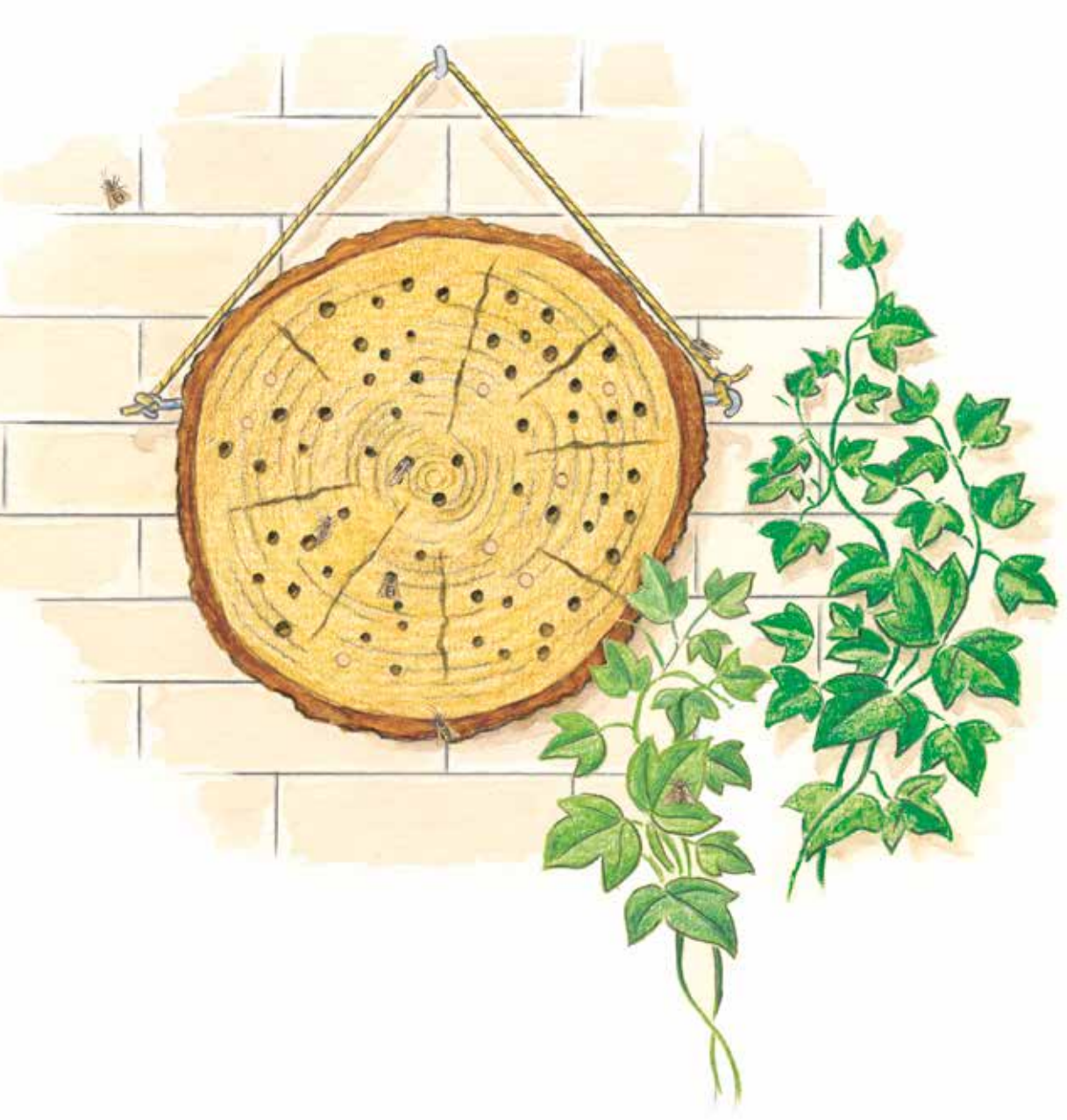
De zelfgemaakte neststeen moet worden opgehangen of geplaatst op een tegen regen en wind beschutte plek – bijvoorbeeld op een plank op een overdekt balkon.

Materiaal

- gasbetonblok (Ytong®) uit de bouwmarkt,
- 24,9 x 59,9 x 15cm
- decoupeerzaag of cirkelzaag, boormachine

Je kunt neststenen kopen, maar ook gemakkelijk zelf vervaardigen van gasbeton.







Villa Balkonia

Tijd een halve dag

Bouw eenvoudig

- Lijm de dakhelften haaks op elkaar en versterk, na te hebben voorgeboord, de verbinding bovendien met 3 schroeven
- Schilder het dak of spijker er dakleer op.
- Schuin met de decoupeerzaag de bovenzijde van de daksteun onder een hoek van 45° af, zodat het dak er later goed op ligt.
- Boor in een patroon naar eigen smaak gaten in de twee houtblokken. Varieer de grootte van de gangen en houd rekening met de juiste verhouding tussen de diameter en diepte (blz. 7), zodat er veel verschillende soorten kunnen nestelen. Bewerk de randen en oppervlakken met schuurpapier en vijl voor gladde, mooie oppervlakten.
- Lijm de houten blokken samen volgens de afbeelding.
- Lijm nu ook de daksteun aan de zijkant van het bovenste houtblok en zet het, na voorboren, vast met 2 schroeven.
- Lijm het dak aan de daksteun en de bovenzijden van de blokken vast. Zet het na voorboren vast met een aantal roestvrije schroeven op de daksteun en aan de randen van de blokken.

*Past ook op een stadsbalkon
– een paradijs voor metsel-
bijen dergelijke.*

Materiaal

- weerbestendige, milieuvriendelijke verf of wat dakleer
- roestvrije schroeven, 40 mm
- roestvrije spijkers, 30 mm
- schuurpapier, ronde vijl
- decoupeerzaag of cirkelzaag, boormachine, schroevendraaier

Aantal	Naam	Materiaal	Hoogte/Lengte (mm)	Breedte (mm)
1	groot blok	massief hout 100 mm dik	240	180
1	klein blok	idem	200	120
1	dakdeel 1	massief hout 18 mm dik	320	140
1	dakdeel 2	idem	340	140
1	daksteun	idem	120	100
1	achterwand	multiplex 5 mm dik	400	300
veel	vulmateriaal	bamboe- of rietstengels	100	-



Leuke kevers

Nacht- of winterkwartieren worden ook door lieveheersbeestjes op prijs gesteld. Daarvan komen er tientallen soorten in verschillende kleuren voor in Nederland. Wel honderd bladluizen, spinten, schildluizen en andere voor planten schadelijke kleine dieren staan op het menu van het lieveheersbeestje – per dag! Zijn nakomelingen zijn niet minder vraatzuchtig en ze zijn dus zeer gewaardeerd als plantenbeschermer. Tegenwoordig onder vinden ze echter concurrentie van een door de mens geïntroduceerde verwant uit Azië – het veelkleurig Aziatische lieveheersbeestje eet zelfs meer dan tweehonderd blad- en wolluizen per dag. De opvallende, in veel kleurvarianten voorkomende kever heeft minder voordeel van lieveheersbeestjeskasten, want voor de overwintering vormt hij grote groepen op muren en dringt dan door scheuren het gebouw binnen. Aan dit fenomeen dankt hij zijn reputatie als plaag, hoewel het een onschadelijk diertje is.

Schitterende schoonheden

Wie houdt er niet van vlinders in de tuin? Helaas zijn het steeds zeldzamer wordende gasten – de achteruitgang van vlinders is ernstig. Een reden te meer om hen te helpen. De overwintering wordt door vlinders op verschillende manieren uitgevoerd: sommige soorten trekken naar het zuiden, terwijl andere als ei, rups, pop of vlinder op een beschutte plek overwinteren. Zes dagvlindersoorten overwinteren bij ons als vlinder – je kunt ze bescherming tegen belagers bieden met een geschikte overwinteringsplek.

De vlinders hebben een zeer lange tong, waarmee ze nectar kunnen zuigen uit bloemen die door de bijen tevergeefs bezocht worden. Deze ‘vlinderplanten’, zoals spirea, aubrieta, phlox, buddleia en verschillende kruiden, zijn daarom bijzonder aantrekkelijk. De rupsen hebben speciale waardplanten – bepaalde grassen, braam, framboos, distels, brandnetels, vlinderbloemigen, zoals wikke en andere, kruisbloemigen en wilgen.

Lenteschoonmaak om vlinders te beschermen

Sommige vlinders, zoals de koninginnenpage, overwinteren als pop bevestigd aan een plantenstengel. Een herfstbeurt in de tuin elimineert dus vaak niet alleen dode stengels, maar tegelijk ook vele kostgangers – snijd de stengels liever pas in het voorjaar terug en sla ze daarna droog en luchtig op



Oorwormen stellen fraaie architectuur op prijs.



Een potentiële bewoner van vlinderkasten is de dagpauwoog.

Oorwormparadijs

Tijd een half uur
Bouw zeer eenvoudig

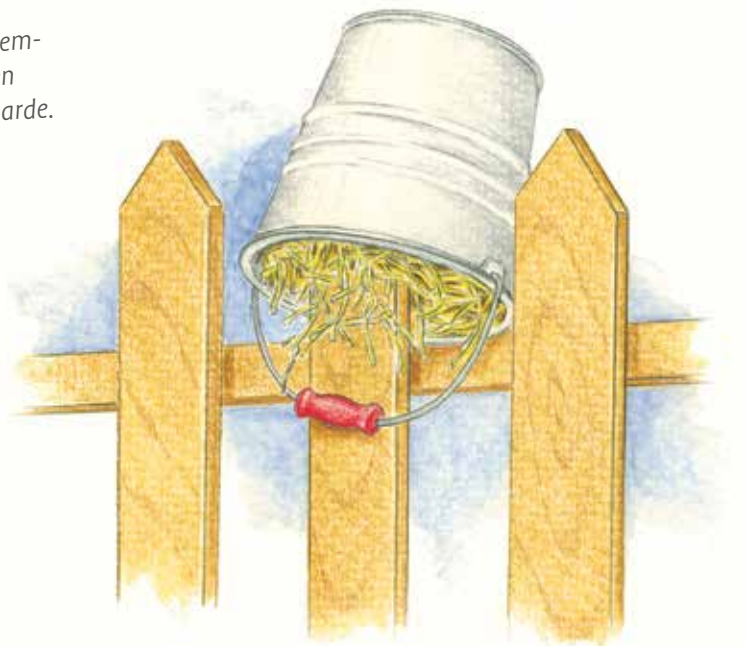
- Sneller kan het nauwelijks: vul je favoriete potten met een hoogte van 15-20 cm los met houtwol of stro.
- Als je een pot hebt met zeer gladde wanden, die naar de opening toe verbreedt, moet je gaas voor de opening spannen, zodat het stro er niet uit valt. Je kunt het gewoon om de rand buigen, stevig aandrukken en vastbinden met sisaltouw.
- Hang het oorwormhotel met de opening naar beneden in fruitbomen, aan de schutting of steek het in een bloembed.

De potten moeten niet aan lange linten hangen, omdat de ingang aan de onderkant voor de dieren – die niet overdreven goed kunnen klimmen – gemakkelijk toegankelijk moet zijn.

Materiaal

- kleine plantepot gemaakt van terracotta of een zinken emmer
- houtwol of stro
- verzinkt gaas

Waarom altijd alleen standaard bloempotten? Onze oorwormhotels hebben naast hun nut ook een grote sierwaarde.



Register

B

- Bamboe 7
- Bijen, solitaire 14
- Bijen, wilde 14
- Bodembroeders 10
- Boekenkastsculptuur,
Zweedse 22
- Boomhuisje 1 24
- Boomhuisje 2 26
- Boomhuisje 3 28
- Border voor bijen 48
- Broedplaats 5

D

- Dakpan 9
- Dakpan, geperforeerde 9
- Dakpanhut 38
- Dood hout 11

E

- Een kijkje binnenin 40
- Een smal hotel 50

G

- Gaasvliegen 82
- Gaasvliegkast 86
- Gasbetonsteen 9
- Geperforeerde dakpan 9
- Geperforeerde steen 9

H

- Hommelburcht 72
- Hommels 70
- Hoornaarherberg 76
- Hoornaars 70
- Hotel Houtblok 32
- Hotel in een emmer 16
- Hotel voor gravers 62
- Hotel Weerbestendig 56
- Hotel, Klassiek 58
- Hout als bouw materiaal 6
- Houten sculptuur 66



K

- Kijk er nog eens in 42
- Klassiek hotel 58
- Klei 10

L

- Leem 10
- Lemen hut 44
- Lieveheersbeestjes 82
- Lieveheersbeestjeshotel 88
- Löss 10

M

- Merg in stengels 8

N

- Neststeen 9, 20

O

- Oorwormen 82
- Oorwormparadijs 84

P

- Parasieten 15

R

- Rieten hut 18
- Romantische herberg 52
- Rotstuijn voor gravers 64

- Rustiek boomhuisje 1 24
- Rustiek boomhuisje 2 26
- Rustiek boomhuisje 3 28

S

- Slakkenhuisjes 11
- Solitaire bijen 14
- Solitaire wespen 14
- Steken 4
- Stengel, met merg 8
- Stengels, holle 7

V

- Van oud naar nieuw 30
- Vensterneesthulpen 9
- Villa Balkonia 34
- Vlinderkast 90
- Vlinders 83

W

- Wespen, solitaire 14
- Wijnhuis 46
- Wilde bijen 14

Z

- Zandbijen 11
- Zweedse
boekenkastsculptuur 22
- Zweedse hut 54

De auteur

Dr. Melanie von Orlov (1970) studeerde biochemie en biologie aan de Freie Universität van Berlijn. In Berlijn werkt ze als freelance-bioloog. Als bijen en wespen problemen veroorzaken geeft ze advies, vangt de volken en verplaatst deze naar plekken waar geen overlast veroorzaken.

Als woordvoester van de federale werkgroep Hymenoptera van de Duitse natuurbeschermingsorganisatie NABU zet ze zich landelijk in voor de belangen van bijen en wespen, leidt trainingen en geeft lezingen en workshops, waar ze consultants en mensen die bijenvolken moeten verhuizen het handwerk leert. In het noorden van Berlijn heeft ze een kleine imkerij en verzorgt ze de volgende generatie imkers (4, 6 en 8 jaar oud).

Deze uitgave is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Noch de maker, noch de uitgever stelt zich echter aansprakelijk voor eventuele schade als gevolg van eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze uitgave.

Alle rechten voorbehouden / All rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze en/of door welk ander medium ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Oorspronkelijke titel *Ideenbuch Insektenhotels*

Oorspronkelijke uitgever Ulmer, Stuttgart (Duitsland), www.ulmer.de

© 2013 Eugen Ulmer KG

Nederlandse uitgave

© 2014 Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen,
onderdeel van VBK Media

Vertaling: Ger Meesters

Omslagontwerp: Femke den Hertog

Fotografie: zie pag. 93

Vormgeving: Silke Reuter

Opmaak: Ger Meesters

ISBN 978 90 5210 9787

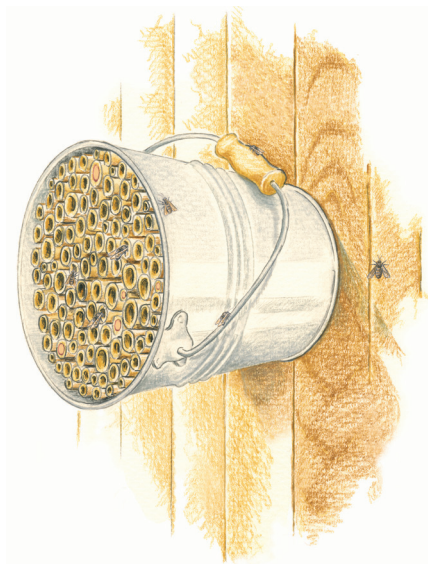
ISBN e-book 978 90 5210 9794

NUR 430



Kosmos Uitgevers
is onderdeel van VBK | media
www.kosmosuitgevers.nl





VOOR ELK INSECT EEN *****HOTEL OP MAAT

Insectenhôtels bouwen is niet zo moeilijk, maar de truc is om ze ook bewoonbaar te krijgen! Met de 30 uiteenlopende ontwerpen in dit boek kun je bijen, hommels, lieveheersbeestjes en andere nuttige insecten een passend onderkomen geven. Of je nu een grote achtertuin of een klein balkon hebt: met de vaak heel simpele ontwerpen, duidelijke stap-voor-stap-instructies en checklists voor materiaal, kun je meteen aan de slag en creëer je in no-time extra nestelgelegenheid!

OOK VOOR
NATUURLIEFHEBBERS
DIE GEEN
HANDYMAN
ZIJN

ISBN 978-90-5210-978-7



9 789052 109787

www.kosmosuitgevers.nl


KOSMOS

NUR 432
Kosmos Uitgevers
Utrecht/Antwerpen